

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Kalundborgs historie	side 3
Saltofte og Saltoftehus	side 4
Dagsorden	side 5
Lerchenborg	side 6
Danmarks sidste fæstebonde.	side 9
Jens Baggesen og nogle fynske stednavne.	side 10
Spirituslægen Johannes Fog	side 11
Om Vestsjællandskredsen.	side 13
Nyt fra kredsene	side 14
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

Marts - april 2023

Nr. 476 - 80. årgang

wikipedia

Lerchenborg ved Kalundborg.

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941
www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
 Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88. E-mail ingermarieh@outlook.dk

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller, »Bronzehave«,
 Strædet 38, 7990 Øster Assels.
 Tlf. 97 76 42 77. Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
 (Formand: Midtjysk kreds)

Næstformand:

Niels Ole Volhøj, »Volhøj«
 Bettevej 38, V. Tversted, 9881 Bindselev
 Tlf. 40 89 74 92
enovolhoj@mail.dk
 (Formand: Vendsysselkredsen)

Jens Brogaard Jensen, »Maglehojgård«,
 Hammerbakke 3, 4050 Skibby
 Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
 (Formand: Nordsjællandskredsen)

Karen Andersen, »Baungaard«,
 Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
 Tlf. 29 26 20 13
vollerupvej70@gmail.com
 (Formand: Vestsjællandskredsen)

Torben Knudsen,
 Spjellerupvej 51
 4700 Næstved
 Tlf. 20 32 66 70 og 55 44 66 76
 E-mail spjellerup@dlgmail.dk
 (Formand: Sjælland Syd kredsen)
 (Medlem af forretningsudvalget)

Hans Jørgen Hansen, »Bregnholt«,
 Adelgade 88, 4880 Nysted.
 Tlf. 23 41 98 16.
bregnholtpc@hotmail.dk
 (Formand: Lolland/Falster kreds)

Peder Høite Hansen, »Revningegård«,
 Revningevej 116, 5300 Kerteminde
 Tlf. 65 32 13 87
Peder.revninge@gmail.com
 (Formand: Fynskredsen)

Anker Lund

Gilbjergvej 6, Skodborg, 6639 Rødding
 Tlf. 45 61 54 89 77
lillekornvang@gmail.com
 (Kontaktpersonen fra Sønderjylland)

Bente Kjærgaard, »Kjærgaard«
 Trehøjevej 41, 7480 Vildbjerg
 Tlf.nr.: 61666764
 Mail: bp.kjaergaard@gmail.com
 (Formand: Ringkøbingkredsen)

Steffen Buch Juul, »Jærgergården«,
 Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
 Tlf. 75 86 54 93.
steffen42@icloud.com
 (Formand: Vejlekedsen)

Christian Kirk,
 Frejasvej 7a
 8981 Spentrup,
 Tlf. 23347955
 Mail kirk@familie.tele.dk
 (Formand: Århuskredsen)

Mads P. Christensen, »Als Nygaard«
 Petersborgvej 11, Als,
 9560 Hadsund
 Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
 (Formand: Himmerlandskredsen)

Formanden skriver:

Forretningsudvalget havde møde i efteråret og her talte vi om det faldende medlemstal. Der var 622 medlemmer der havde betalt kontingent i år 2022. Medlemmerne er fordelt på 12 kredse. Medlemstallet er jævnt dalende i år 2020 var der 729, i år 2021 var der 667. Dvs. et fald på 105 over de sidste to år. Sidst der var forslag om en nedlæggelse af foreningen var i år 2015, da den tidligere formand havde ønsket en nedlæggelse til afstemning. Det forslag blev som bekendt forkastet på årsmødet. Siden er medlemstallet halveret. Ribe Kredsen var dengang nylig nedlagt, siden er Bornholmskredsen nedlagt og de to kredse i det sydlige Jylland er med forretningsudvalgets indsats i 2019 samlet til én kreds. Forretningsudvalget ser det som sin opgave at udvise rettidig omhu og påpege foreningens udfordringer. Disse udfordringer består dels i et stadig faldende medlemstal og en aldring af de personer der udgør kredsbestyrelse og af dem der sørger for at foreningen fungerer, dels at der fremadrettet vil blive driftsunderskud. Det kan klares ved at forbruge af formuen løbende to til fire år ud i fremtiden og opretholde den nuværende drift. Driften skal jo nødvendigvis sikres midler til at køre videre så lange foreningen eksisterer. Nu er det sådan at en eventuel nedlæggelse skal vedtages på to på hinanden følgende årsmøder, så den første afstemning kan tidligt blive i 2024. Formændene for kredsbestyrelserne blev her i januar 2023 spurgt hvordan de så på fremtiden. Forespørgslen mundede ud i at foreningens fremtid sættes på som et diskussionspunkt på årsmødet i juni 2023, så kan bestyrelsen tage bestik af årsmødets synspunkter. Tre kredse svarede på forespørgslen at de var for en nedlæggelse i nær fremtid, to havde nye formænd der ikke mente at kunne udtale sig. Andre kredse havde et fint fremmøde til deres arrangementer. Medlemmerne forsvinder ved naturlig afgang, konkurser og afvikling af bedriften, men også begrundet i at de savner aktivitet i deres lokalkreds. Vores medlemmer på slægtsgårdene er udfordret. Selvejet er stærkt på retur. Det er selskabsdannelser der overalt i Danmark opkøber gårdene i rask tempo. Gårdene nedlægges som familielandbrug og landbrugsmedhjælpere fra Østeuropa flytter ind i stuehusene. Det giver ikke Slægtsgårdforeningen nye medlemmer. Der er voldsomme krav på vej til landbruget om ESG-kædeansvar, dokumentationskrav, krav om at nedbringe udledningerne, 4% brakkraft på jorden, krav om klimaneutralitet, krav om dyrevelfærd og endelig spørger en CO₂ afgift, hvis den indføres på landbruget i Danmark fremfor på europæisk niveau, vil det medføre en reduktion af produktionen her til lands, men en flytning til andre lande der producerer mindre effektivt og med større udledning til følge. Alene udgiften til at dokumentere alle disse krav kræver et vist volumen, så konsulentbranchen får virkeligt meget at lave. Antallet af arbejdspladser vil gå samme vej som hønsene skraber. Slagterisektoren er allerede hårdt ramt. Rentestigninger truer vores kapitaltunge erhverv. På de faglige møder der afvikles i stor stil i skrivende stund, er der mange bekymrende scenarier på vej. Endelig er der hele Pfas problematikken. Stoffet er nu fundet overalt i Danmark og selv i økologiske æg. Det startede med at det blev fundet Pfas i noget kødkvæg hos et kogræsserlaug på Korsøregnen og så startede lavinen. Hvor det ender er der ingen der ved. Heller ikke hvor giftigt Pfas egentlig er. Industrien siger at de ikke kan undvære Pfas. Kontingentoprævningen for år 2023 er på vej ud. Tag vel imod den.

Gunhild Olesen Møller

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
 Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88.
 E-mail ingermarieh@outlook.dk

Redaktion:

Ole G. Nielsen
 Bøgeparken 25 B, 4241 Vemmelv
 Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 477 udkommer omkring
 den 1. maj 2023. Afleveringsfrist
 for indlæg den 1. april 2023.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk:

Jannerup Grafisk
 Vallensbækvej 61
 2625 Vallensbæk
 Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk

Kalundborgs historie

Af Palle Bruun Olsen, Kalundborgs historiker.

I bunden af Kalundborg fjord, der dannes af halvøerne Asnæs og Røsnæs, ligger godt beskyttet af krumodden Gisseløre en naturskabt havn.

Saxo fortæller, at Esbern Snare under en sejltur slap fra et angreb fra venderne ved at søge ly i havnen i Kalundborg, og her fandt han et godt sted at befæste, så fjorden kunne ryddes for sørøvere.

I Kalundborg betragtes 1167 som året, hvor Esbern Snare opførte Vestre Forborg og dermed grundlagde Kalundborg.

Bynavnet Kalundborg fortæller om borgen, Esbern Snare byggede ved en lund, hvor der levede alliker (i middelalderen kaldtes alliken for kaa).

Vestre Forborg opførtes på den vestligste spids af den tenformede forhøjning i landskabet, der senere blev til Højbyen. Formentlig kort derefter dannedes den byplan med den centrale Adelgade og parallelgaderne Præstegade og Munkesøstræde, der er bevaret frem til i dag.

En kirke skulle der naturligvis også til. Mon ikke Esbern Snare har opført et kapel eller en beskeden kirke omtrent på sted, hvor hans datter Ingeborg fra omkring 1220 opførte den femtårnede Vor Frue Kirke? Vor Frue Kirke er materialisering af "Det himmelske Jerusalem" - fæstning og katedral, der stræber mod himlen.

I 1239 stiftede Ingerd af Regenstein et gråbrødrekloster udenfor bymuren. I dag er klosterkirkens omrids markeret i belægningen på Klostertorvet. Klostret var i brug frem til 1532, hvor lensmanden på slottet uddrev munkene. Den sidste guardian på klostret, Melchior Jensen, byggede derefter Raklev Kirke, som var en første landsbykirke, der blev taget i brug efter reformationen.

Et par århundreder efter byens befæstning mod vest ændrede trusselsbilledet sig, og det antages, at Valdemar Atterdag opførte Kalundborg Slot på den østligste spids af Højbyen. Slottet kom til at ligge på sin egen slotsholm, og hele Højbyen blev omkranset af ringmur og voldgrav. Endnu anes spor i husene på Torvet efter voldgraven om slotsholmen.

Slottets største tårn Folen var et af de mægtigste fæstningstårne i Norden. En lang periode i 1300-årene og frem til 1582 blev rigets arkiv opbevaret i Folen, der også tjente som statsfængsel.

Den mest berømte beboer på slottet er Christian II, der blev overflyttet hertil fra Sønderborg i 1549 og døde på

slottet i 1559. Hans ophold var mest af alt en slags husarrest, da han havde sin egen fløj på slottet med egne tjenestefolk. Han måtte også bevæge sig rundt i byen.

Under svenskekrigene 1658-60 blev slottet brudt ned, og en stor del af munkestenene blev genbrugt til byggerier især i Nederbyen (Kordilgade og Skibbrogade m.v.), som var i kraftig vækst. Højbyens købstadsprivilegier fra 1395 var nemlig i 1649 også blevet gældende for Nederbyen, hvor der var plads til, at købmandsgårdene kunne vokse.

Det Kalundborgske Gods, der havde hørt til Kalundborg Slot blev 1664 udlagt til den rige, hollandske købmand Gabriel Marselis for lån, han havde ydet kongen til at føre krig. Efter skiftende ejere købte generaløjntant Christian Lerche 1742 det hele, og efter opførelsen af Lerchenborg 1752 og oprettelsen af stamhuset Lerchenborg i 1755 opstod Lerchenborg som et af Danmarks største godser.

I 1700-tallet kom der gang i en kraftig udvikling af landbruget på Kalundborgegnen, og Kalundborgbyg blev en stor eksportartikel til især Norge og England. Byens gunstige placering ved havn og fjord, der selv i de hårdeste vintre sjældent frøs til, gjorde Kalundborg havn til en nærmest ideel udskibningshavn. I Kalundborgs florissante periode 1750-1850 strakte Kalundborgs handelsopland sig 2/3 mod Holbæk og 2/3 mod Slagelse.

Efter etableringen af Mullerup Havn i 1838 fik Kalundborg konkurrence, og handelsoplandet mod syd svandt ind. Jernbanen fra Roskilde til Korsør, indviet 1856, medførte at færgedriften Kalundborg-Aarhus blev indstillet, og Kalundborg sank hen i recession. Først da Nordvestbanen Roskilde-Kalundborg blev taget i brug 1874, blev færgefarten til Aarhus genoptaget, og der kom igen gang i udviklingen i Kalundborg.

Industrialiseringen kom for alvor til Kalundborg, da skibsreder Valdemar Henckel i 1916 etablerede Kalundborg Skibsværft. Byens indbyggertal voksede pga. de mange skibsværftsarbejdere, der flyttede til byen og bl.a. bosatte sig i "De 100 huse", der var opført til arbejderboliger. Skibsværftseventyret varede dog kun til 1921, hvor boblen brast og trak Kalundborg og Omegns Bank med i faldet.

På skibsværftsarealet etablerede Kalundborg Svovlsyre-fabrik sig i 1929, og fabrikken med sin kunstgødningproduktion voksede hurtigt til en af byens største arbejdspladser.

Motorfabrikken Bukh flyttede 1915 fra Hørve til Kalundborg, og da traktorremstillingen tog fart, opførtes 1952 en stor fabrik på Sydhavnsvej. Fabrikken producerede et stort antal Bukh-traktorer frem til 1968.

Et andet verdenskendt brand, Carmen Curlers, startede i 1963 i Kalundborg, og på sit højeste havde fabrikken ca. 3.000 ansatte, der blev hentet i busser rundt om på Sjælland. Arne Bybjerg solgte 1969 fabrikken til amerikanske Clairol, som fortsatte produktionen frem til 1990.

Da Carmen Curlers var på sit højeste, etablerede Novo i 1969 sin første fabrik i Kalundborg med 60 ansatte. I dag udvider fabrikken fortsat sin produktion af især insulin og enzymer i Kalundborg, og Novo og Novozymes har mere end 3.000 medarbejdere.

Takket være Novos behov for veluddannet arbejdskraft er Kalundborg indenfor de seneste år udviklet til uddannelsesby. På Campus Kalundborg kan man uddanne sig til

diplomingeniør i bioteknologi, diplomingeniør i maskinteknologi og til bioteknikker. I 2023 etablerer arkitektuddannelsen sig også i Kalundborg.

Kalundborg Havn indviede i 2019 sin Ny Vesthavn på Asnæs. En del af havneanlægget er udlejet til Mærsk, som har flyttet containerterminal til Kalundborg. Det er også ved Ny Vesthavn et stigende antal krydstogtskibe årligt anløbet.

Det var havnen, der i 1167 førte til grundlæggelsen af Kalundborg. I 2023 er det havnen, der fortsat er med til at sikre Kalundborgs udvikling.

Saltofte og Saltoftehus

Saltofte

Årsmødet 2023 afholdes på Saltoftehus. Saltofte er en slægtsgård, som har to virksomheder. Landbruget og kursus ejendommen. Godsejer Hartvig Boserup står for landbruget sammen med faderen, Niels Boserup, og moderen, Birgitte Boserup, har inddraget de bygninger, som i landbrugssammenhæng er overflødige, og her drives en succesfuld kursus ejendom under navnet Saltoftehus.

Hovedgården

Saltofte er nævnt første gang i 1316. Før enevælden var den en tid hovedgård, men den blev overtaget af kronen

og lagt under Kalundborg len. I matriklen fra 1682 har Saltofte godt 15 tdr. hartkorn og et dyrket areal på godt 81 tdr. land. Senere fulgte Saltofte med, da det tidligere len overgik til privat ejendom. Saltofte opgik i stamhuset Lerchenborg og senere i grevskabet.

I 1843 solgte lensgreve Christian Cornelius Lerche-Lerchenborg Saltofte og Vesterbygård til Christen Andreas Fonnesbech (1817-1880). Han var jurist, gik aktivt ind i politik og var konseilspræsident (statsminister) 1874-1875. Det var C. A. Fonnesbech, der dannede det Saltofte, som vi ser i dag.

Fonnesbechs enke sad med de to gårde til 1907, da de overgik til Orla Fonnesbech-Wulff. Efter hans død i 1913 solgte boet Saltofte til Poul Boserup, hvis fader var forpagter af Junghovedgård under baroniet Stampenborg.

Slægten

Poul Boserup kom direkte fra militærtjenesten til Saltofte. Der var meget at tage fat på for en dygtig og flittig landmand med stor viden og indsigt i erhvervet. Med årene fik Poul Boserup moderniseret gården og bragt den frem til at være et fremsynet og moderne landbrug. Han var f.eks. foregangsmand indenfor børnemælk til Københavns. Mælk, som blev malket om morgenen, kom på toget i Svebølle og var ude i købmandsbutikkerne inden frokost. Landets første mælkekøletank stod (og står) på Saltofte.

I 1945 overtog sønnen Hartvig Boserup hjemmet, hvor han skabte den bedste avlsbesætning af sortbroget kvæg. Hartvig Boserup hentede sæd fra USA, hvormed han skabte en kraftigere stamme.

Hartvig Boserup var sammen med Juncker, Vibholm og Rottbøll pionererne for flydende ammoniak.

Fra 1968 til 1978 drev enken, Kaja Boserup, Saltofte indtil sønnen Niels Boserup tog over. Han er gift med Birgitte Hjorth, som er fra Randrup hovedgård i Himmerland. Besætningen bestod af 210 køer foruden opdræt, men i 1985 blev kvæget sat ud.

Plantagedriften, som en tid beskæftigede 90 plukkere, fik det vanskeligt efter dansk indtræden i EF, men også fabrikken Carmen i Kalundborg fjernede arbejdskraften. Der blev købt fem rystere, men i 2004 stoppede avlen af Stevnsbær. Niels Boserup har ryddet op. Bygninger er fjernet, og der skal se vedligehold ud.

Med Saltofte som udgangspunkt drives i dag omkring 800 ha ager (egen jord og forpagtede arealer). Driftsformen er planteavl og virksomheden har 3-5 ansatte årstidsbestemt - hertil kommer skov - og andre arealer.

Drift

Nøgleordene for driften er: Effektivitet, optimering og omstillingsparathed med hensyn til at bevare et sundt miljø – ud fra den forudsætning, at landmanden er den, som skal leve af jorden, og derfor er den nærmeste til at kende den og passe på den.

Afgrøderne er: maltbyg, brødhvede, rug til brød, vinterraps, sukkerroer og frøgræs. Der er 48 ha skov. Der leveres halm til fjernvarmeværk, og gårdens 2500 kvm varmes op med halm. Der er 912 solpaneler, som producerer den dobbelte mængde strøm af gårdens forbrug. Saltofte Gods udlejer 5 huse.

Frugtlageret

Bygningen, der kaldes Frugtlageret, danner rammen om møde- og kursusaktiviteter for Saltoftehus, blev bygget i 1952. På den tid havde Saltofte Gods en stor plantagedrift med æbler, pærer, blomster og kirsebær. Bygningen var meget moderne i sin tid: Konferencelokalet var stedet, hvor man sorterede de plukkede æbler og pærer. Herfra blev de kørt på køl i elevator ned under, eller i rummet ved siden af, hvor der i dag er den dejlige lounge og bar. Alle æbler/pærer blev pakket ind i hvert sit stykke papir med navnet "Saltofte Gods" påtrykt. Allerede dengang vidste man noget om varernes proveniens.

I 2005 nedlagdes den sidste del af plantagedriften.

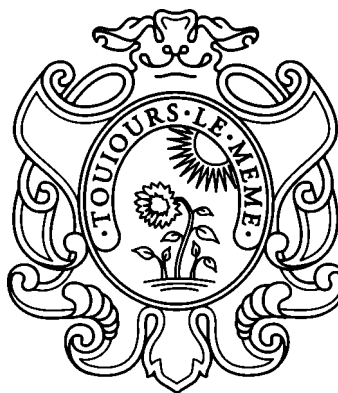
Privilegiet

Birgitte Boserup fortæller, at hvis ikke du ved, hvor du kommer fra – så ved du heller ikke, hvor du er på vej hen. På Saltoftehus ved vi, hvor vi kommer fra, og ved hvor vi vil hen med Saltofte Gods og Saltoftehus, i den tid det er vores privilegium at forvalte dette sted.

Boserupslægtens Våben

Boserupslægtens våben anvendes som samlingsmærke for medlemmer af Boserupslægten – og i forlængelse heraf også som en del af den visuelle identitet for Saltoftehus. I udgivelsen Stamtavler over Boserup-Slægten (1927) af Captain Aage Valentiner, beskrives våbenet således:

"Vaabenet symboliserer paa en smuk Maade Slægtens Hovederhverv. I Skjoldet ses en groende Solsikke med udspringen blomst; til Siderne af den to unge Planter; foroven til højre en halv Solskive, hvorfra udgaar tolv Straaler. Paa Baandet læses: "Toujours le meme". Det kan udlægges som: "Stedse den samme (ligevægtige)" og: "Altid det samme" (med Hentydning til den livgivende Sol)."

Boserupslægtens våben.

Dagsorden

*Til årsmødet i Vestsjællandskredsen
lørdag den 3. juni 2023 på Saltoftehus.*

1. Sang og velkomst.
2. Valg af dirigent og 2 stemmetællere.
3. Formandens beretning.
4. Beretningen drøftes.
5. Godkendelse af regnskab og budget.
6. Indkommet forslag fra bestyrelsen.
Foreningens fremtid drøftes.
7. Valg af landsformand.
8. Valg af revisorer.
9. Mødested for årsmødet i 2024.
10. Eventuelt.

Lerchenborg

I forbindelse med årsmødet i Kalundborg besøger vi den meget interessante herregård Lerchenborg, hvis bygninger er et af de mest imponerende herregårdsanlæg i Danmark. Tilmed har Lerchenborg tilhørt slægten Lerche fra 1742 til 1925, og igen siden 1952.

Egnen omkring Kalundborg, det såkaldte Kalundborg len, hørte indtil 1664 under kronen. På grund af den almindelige armød, som krigen mod Sverige havde medført, måtte kong Frederik den Tredje dette år afhænde det mægtige gods til en af sine hovedkreditorer, handelsmanden Gabriel Marselis (1609-1673). Efter hans død deltes hans store besiddelser mellem sønnerne Frantz og Johan. Frantz Marselis fik godset omkring Kalundborg, og i 1703 solgte han besiddelsen til Carl von Ahlefeldt, søn af den afdøde storkansler Frederik von Ahlefeldt, lensgreve af Langeland. Den nye ejer nedlagde landsbyen Østrup på halvøen Asnæs og dannede af byens 8 gårde hovedgården Østrupgård.

I 1708 arvede han efter sin broder grevskabet Langeland og store besiddelser i Slesvig. Han blev efterhånden sin tids største jorddrot, men på grund af ugunstige tider og for stort forbrug kom han i økonomiske vanskeligheder, og kun døden den 9. september 1722 frelste den før så mægtige mand fra økonomisk sammenbrud. Dette fulgte nu efter, og af de udstrakte besiddelser reddedes kun det i 1672 oprettede grevskab Langeland.

Godserne ved Kalundborg blev overtaget af gehejmeråd Frederik Walters enke, Ulrikke Amalie født komtesse Danneskiold-Laurvig. Det kalundborgske gods omfattede 2000 tdr. hartkorn, og da hun kort efter døde, blev godset stillet til auktion og hovedparten deraf, 1586 tdr. hartkorn og 186 tdr. kongetiende, blev den 5. juli 1724 tilstået den engelske købmand i Hamborg, Christopher Watkinson. Efter hans død i 1729 tilfaldt godset ved Kalundborg hans nærmeste arving, John Torrington. Han var bosat i Hamborg, hvor han synes at have været engelsk postmester.

Lerche

I 1742 blev Østrupgård med tilhørende gods købt af generalmajor Christian Lerche. Han stammede fra Nyborg, hvor borgmester Mads Lerches enke giftede sig med Peder Nielsen. Børnene af andet ægteskab antog deres halvbrøders navn: Lerche. Ved deres dygtighed blev de formuende folk. Cornelius Pedersen Lerche (1615-1681) blev envoyé i Spanien og senere stiftamtmand over Lolland. Hans broder – magister Mads Lerche, havde sønnen Peder Lerche (1642-1699) der var landdommer i Jylland. Han adledes i 1679. En tredje broder, Peder Pedersen Lerche var en rig købmand, der blev assessor i højesteret, og blev, som nevøen, adlet i 1679. Peder Pedersen Lerches søn, Vincents Lerche (1666-1742), der som 17-årig kom i besiddelse af stamhuset Rygård, nåede ved sin rigdom, sine betydelige kundskaber og store åndelige smidighed de højeste poster, og sad som overceremonimester under kong Frederik den Fjerde og kong Christian den Sjette.

Christian Lerche

Vincents Lerches søn, Christian Lerche, det eneste levedygtige barn af de 12, han havde med den norske vicekonge Michael Wibes datter, Cathrine Hedevig. Christian Lerche var født i 1692 og gik militærvejen. Efter tjenesten i den danske hær, søgte han stillinger i fremmede enheder. Vendte tilbage og fik rang af generalmajor og anvendtes i generalkommissariaet. I 1748 benådedes han med Elefantordenen. I 1753 søgte han sin afsked og levede sine sidste år i ro.

I 1751 var han blevet optaget i den danske grevestand. Det var denne mand, der erhvervede Østrupgård og Kalundborg Ladegård.

Som hele sin slægt besad han udpræget sans for at eje jord, men medens forfædrene mere tilfældigt var kommet til deres besiddelser, lagde Christian Lerche en plan for sine erhvervelser. De ham af faderen i 1735 overladede jyske godser blev solgt, og da han i 1742 ved arv kom i besiddelse af Rosendal, den Wibeske storejendom i Norge gjorde han også den i penge.

Købet af Østrupgård og Kalundborg Ladegård blev indledningen til en enorm godsdannelse. Skødet på de to ejendomme blev underskrevet 29. december 1742. Alle-rede 11. juni 1743 erhvervede han Birkendegård, og 11. juni 1750 Vesterbygård. Den 11. juni 1751 blev Aunsøgård erhvervet og endelig 11. juni 1752 Daurup. I alt havde grev Christian Lerche samlet sig 500 tdr. hartkorn hovedgårdsjord, 730 tdr. konge- og kirketiende og over 3.000 tdr. hartkorn bøndergods.

I København havde han sit palæ bag Børsen.

Han valgte Østrupgård til hovedsæde på landet, men Ahlefeldts beskedne bindingsværksbygning stemte ikke med, hvad tiden fordrede af en så betydelig mands residens.

Det hørte med til den militære uddannelse at have kendskab til byggevæsen. Dermed ikke sagt, at han alene gav planen sit endelige præg. Mindelser om Hørsholm slot er tydelige, så det er muligt at arkitekt Eigtved har været medvirkende.

Hovedbygningen står stadig, som da den blev opført i 1745. En toetagers hovedfløj med to lavere sidefløje, og fra hver af sidefløjene udgår atter i vinkel en noget lavere længe.

Vest for hovedbygningen ligger forpagterboligen, og vest derfor et stort kompleks af avlslænger.

Lerchenborg

I 1754 fik Østrupgård navnet Lerchenborg, og året efter oprettede grev Lerche et stamhus af sit gods. Det var det største stamhus i landet med 4.400 tdr. hartkorn af alle slags. (Et stamhus fordrede 400 tdr. hartkorn, et baroni 1.000 tdr. hartkorn og et grevskab 2.500 tdr. hartkorn.)

Georg Flemming Lerche

Da general Christian Lerches ægteskab med Amalie Margrethe Christiane Caroline født komtesse Leiningen-Westerburg ikke var fuldbyrdet, indsatte han Georg Flemming Lerche som sin universalarving.

Den slægtning, som grev Christian Lerche ved kodicil til testamentet havde udpeget som kommende besidder af stamhuset, var en sønnesøns søn af den ovenfor nævnte diplomat og stiftamtmand Cornelius Pedersen Lerche. Dennes efterslægt havde levet i stor ubemærkethed på Nielstrup på Lolland, men denne gård blev solgt i første halvdel af 1700-tallet, og slægten var ret uformuende. En ret fremskudt stilling i samfundet syntes dog at være beskåret en af dens medlemmer, Christian Lerche, som var indtrådt i søetaten, og i 1793 døde som admiral, men han var blevet uenig med greven, hvorfor denne ganske udelukkede ham fra al arv og endog fratog ham stillingen som hans egne børns formynder, såfremt Lerchenborg skulle tilfalde dem, thi det var hans efterkommere, - greven havde tiltænkt stamhuset, idet han bestemte sig for admiralens næstældste søn Georg Flemming Lerche (1735-1804)

Grevinden

Den 6. december 1757 afgik greven ved døden og efter testamentet skulle grevinden frit og uantastet nyde godset, så længe hun levede. Grevinden var imidlertid ingen god administrator, og hendes økonomi kom i uorden.

Ved overenskomst af 22. oktober 1766 overdrog hun besiddelsen af godset til arvingen på nærmere fastsatte betingelser: At han 1) overtog hendes gæld på 20.000 rdl., 2) yderligere gav hende 15.000 rdl., 3) årlig betalte hende en apanage: de tre første år 5.000 rdl. de næste syv år 6.000 rdl. og derpå 8.000 rdl. årligt og desuden sikrede hendes broder, grev Ferdinand af Leiningen, årligt 1.000 rdl., 4) betale nogle pensioner til fattige i Lercheslægten og til veltjente underordnede i alt 1500 rdl. årligt, 5) årlig

oplagde til hendes og generalens begravelse i tysk kirke 300 rdl. og til et hospital for godsets 24 fattigste folk 200 rdl., 6) foreløbig overlod hende kaldsretten og 7) bolig på Lerchenborg med al småredsel, underjagt, vildt, brænde og pligtfolk fra dette gods.

Betingelserne gik Georg Flemming Lerche naturligvis gerne ind på, og kongen bifaldt ordningen, men samtidig søgte den unge successor ”da han ingen arvemidler havde eller ved ægteskab at have fået - og selv var kommet i nogle omstændigheder formedelst etablissementets og et ringe udkomme til dato, der dog nu på en slags måde kan lattes”, om et lån på 40.000 rdl. mod afdrag af 1.500-2.000 rdl. årligt og efter grevindens død 4.000 rdl. Også dette bifaldt kongen den 12. december 1766.

Revenuet

Da det årlige udbytte af hele besiddelsen ikke beregnedes at være mere end 11.000 rdl., beroede det åbenbart alene på den nytiltrædende besidders dygtighed, om han kunne få reventerne drevet i vejret, og derved bjærge livets ophold, da de påtagne forpligtigelser plus renterne nåede netop mod denne sum.

Greven selv havde beregnet revenuet til 14.410 rdl.

Gæld

Men det gik ikke som håbet. Kvægsygen rasede på gårdene. Over 400 kreaturer døde, og forpagtningsafgifterne gik ned.

Stamhusbesidderen havde modtaget et forgældet gods, hvor fæstegårdenes bygninger var i ussel stand. Greven kæmpede en brav kamp for at overleve, og takket være, at han var kommet i kongegenst, lykkedes det ham at sikre stamhuset.

Landboreformer

I Georg Flemming Lerches tid påbegyndtes de store landboreformer. Hovedgården var for stor til at drive uden hoveri, for med fast mandskab, som skulle fra hovedgården og ud til de fjernest beliggende marker, var afstanden for stor, så hverken mennesker eller dyr fik udrettet så meget. Derfor udskiltes ladegården Hedvigslust i 1786 og et års tid senere på lignende måde Lerchenfeldt fra Kalundborg Slots Ladegård, og endvidere oprettedes fra Aunsøgård afbyggersgården Svebøllegavn.

I 1792 fik stamhusbesidderen tilladelse til at sælge Kalundborg Slots Ladegård samt Lerchenfeldt fra stamhuset.

Christian Cornelius Lerche

I 1793 overtog sønnen Christian Cornelius Lerche bestyrelsen af stamhuset, som han så arvede efter faderens død i 1804. Samtidig fik den nye besidder kongelig tilladelse til at ophæve stamhuset imod at substituere en fideikomiskapital til arvingerne.

Grevskabet

Den 26. maj 1818 oprettede Christian Cornelius Lerche grevskabet Lerchenborg, hvori opgik hovedgårdene Lerchenborg og Aunsøgård, de store skovarealer samt en betydelig mængde fæstegods, medens hovedgårdene Astrup, Birkendegård og Lerchesminde (Smakkerup) overgik til sønnerne af andet ægteskab: greverne Ferdinand Frederik, Vilhelm Cornelius og Vincents, Hovedgårdene Daurup og Vesterbygård solgtes. Til grevskabet hørte 2.965 tdr. hartkorn.

Christian Albrecht Lerche

Lensgreven døde i 1852, og grevskabet tilfaldt han sønnesøn, Christian Albrecht Lerche. Stamherren efter Christian Cornelius Lerche var sønnen Christian Albrecht Lerche, som fik Sæbygård, men han døde i 1830. Hans søn overtog grevskabet i 1852.

Christian Albrecht Lerche-Lerchenborg afhændede fæstegodser, og fideikomiskapitalen steg efterhånden til over 4 millioner kroner. Grevskabet havde sin betydeligste indtægter fra arvefæsteafgifterne, nemlig 126 tdr. rug, 4.569 tdr. byg og 3.190 kr.

Grevskabets hartkorn reduceredes til under 400 tdr. og jordtilliggendet var ikke mere end 4.000 tdr. land, men der hørte værdifulde, vidtstrakte skove dertil – 11.757 tdr. land.

Christian Cornelius Lubbi lensgreve Lerche-Lerchenborg

Lensgreven døde i 1885 og ny besidder blev Christian Cornelius Lubbi lensgreve Lerche-Lerchenborg, der var født 14. juli 1865 på Lerchenborg og døde 22. maj 1937. Han blev student fra Roskilde Katedralskole og i 1891 cand.jur. Han udnævntes til hofjægermester og senere kammerherre. Han blev ridder af Dannebrog. Han var sognerådsformand i Årby sogn, præsident for Holbæk Amts Landøkonomiske selskab, formand for landbrugs-kolonierne for fattige børn m.m.

20. oktober 1896 ægtede han på Dragsholm Slot Anna Hedvig Cathrine Beate de Falsen baronesse Zytphen-Adler (1879-1938) datter af lensbaron Frederik Zytphen-Adler.

Afløsningen

Grevskabet overgik til fri ejendom 31. august 1923. Det blev ansat til en værdi af næsten 10,5 millioner kroner., hvoraf staten tog sin del godt 2 millioner. Desuden blev afgivet en del af jordene nærmest Kalundborg til Jordlovskommissionen, hvoraf oprettedes husmandsbrug.

Lerchenborgs hartkorn gik fra 133 til 106 tdr. Desuden blev Melbygård afstået, og der blev afgivet jord fra Svebøllegavn.

Besidderen beholdt det beskårne gods og en del af kapitalen, i alt til en værdi af ca. 8 millioner kr., hvoraf 2,75 millioner sikredes som successorfond.

Salg og generhvervelse

På grund af forholdene besluttede lensgreven at sælge Lerchenborg. I 1925 overtog skibsreder J. Bruhn godset. To år efter købte Peter Andreas Lund Lerchenborg. Han døde i 1950, og enken, hofjægermesterinde Marie Lund afhændede hovedgården samt afbyggergården Hedviglyst og Asnæs Forskov, medens hun selv beholdt Mineslund og overdrog Asnæsgården, Asnæs Vesterskov og Dyrehaven til datteren frk. Titi Lund. Ved handlen gjorde statens jordlovsudvalg imidlertid sin forkøbsret gældende, og køberen, ingeniør Constantin Bruun, der ikke ville afstå de jordarealer, som jordlovsudvalget forlangte, trådte tilbage, hvorefter en del af tilliggendet udstykkedes og selve Lerchenborg samt skoven købtes af Christian Albrecht Frederik lensgreve Lerche-Lerchenborg, der var søn af den tidligere besidder Christian Cornelius Lubbi Lerche-Lerchenborg.

Substitutionskapital og titel

Med lensafløsningen oprettedes en substitutionskapital, som skulle deles mellem de to næste ejere af det tidligere grevskab. Med pengene fulgte titlen lensgreve, men titlen var knyttet til substitutionskapitalen og ikke til det for-dum grevskabs herregård. Da køberen af Lerchenborg i 1952, havde modtaget kapitalen efter faderens død i 1937, havde han også titlen.

Christian Alfred Vincents lensgreve Lerche-Lerchenborg

Generhververen døde i 1970, og sønnen Christian Alfred Vincents lensgreve Lerche-Lerchenborg overtog godset. På hans tid udgjorde det samlede areal 696 ha, der fordelte sig med 418 ha ager, 10 ha eng og 424 ha skov. Resten var have, park og gårdsplads.

Christian Cornelius Knud greve Lerche-Lerchenborg

I 1985 købte Christian Cornelius Knud greve Lerche-Lerchenborg slægtens gods, og han har lagt et stort arbejde i at bevare gård og gods.

Foruden landbruget drives maskinstation og der er udlejning, og det fortæller han om, når vi besøger Lerchenborg i forbindelse med årsmødet.

Den nuværende ejer er som sine forfædre udnævnt til hofjægermester og kammerherre.

Da alle besiddere og ejere siden Georg Flemming Lerche har heddet Christian, er den nuværende godsejer Christian den Niende.

Aktieselskab

I 1999 blev Lerchenborg gods samlet i et aktieselskab. Godsejeren er direktør og formand for bestyrelsen er hans svoger, advokat Klavs Krigere von Lowzow til Estruplund. (Se Slægtsgården nr. 475.)

Danmarks sidste fæstebonde

Dronebillede fra høst 2021. Det viser Lars Albrechts Matrix sortsforsøg i vinterhvide. I Baggrunden t.v. Højstrupgård.

Sorø Amtstidende skrev 22. januar 1923: ”Efter at Peter Jørgensen, Glænø, har afstaaet sin Fæstegaard til Grevskabet Holsteinborg, er Gaardmand Lars Andersen, Højstrupgaard, Eggeslevmagle, saa vidt det kan oplyses, Danmarks sidste Fæstebonde, Fæstet er under Lyngbygaard, og i Fæstebrevet af 1905 staar der, at Lars Andersen er pligtig til aarligt at foretage tre ægtkørsler for godset, altsaa en slags Hoveritjeneste. Disse Kørsler bestod i at hente tre læs Favnebrænde i Kirkerupskoven ved Langebjerg. Noget saadant finder dog ikke sted, idet Godset efter henstilling fra Lars Andersen har givet afkald paa denne Kørsel.”

Fæstelovgivning og skattepolitik

I 1919 kom flere lov om husmænd, fæstevæsen og skatter. Loven af 1919 fordrer at fæstevæsenet skulle ophøre i 1924, men i 1922 kom en skattelov, som lagde afgift på ikke afløst fæstegods. Derfor afskaffede godsejerne fæstet med udgangen af 1922.

Lars Andersen på Højstrup kaldte sig den sidste fæstebonde eller hovbonde.

Da fæstet skal afløses, var hans hoveriforpligtigelse, 3 ægtdage, allerede afskaffet. Lars Andersen havde købt bygningerne og 1/3 af jorden, 2/3 af jorden havde han fæstet. Da der ikke længere var naturalier i afregningen, men rede penge, var det en forpagtning.

I 1968 ophørte al fæstevæsen i Danmark.

Lars Andersen var den sidste landmand, som havde haft et fæstekontrakt.

Om Højstrupgård

Skælskør Lokalarkiv har en artikel om Højstrupgård, hvorfra dette er hentet:

”Højstrupgård« ligger i Eggeslevmagle sogn i Sydvestsjælland. I sognet lå landsbyerne Højstrup og Lyngby, som blev totalt nedbrændt af svenskerne i 1658. Beboerne flygtede. Slægten, der senere boede på »Højstrupgård«, flyttede ind på en forladt gård i Eggeslevmagle.

Ved udskiftningen i 1780 fik Hans Pedersen tildelt Højstrupmarken og deraf fik gården sit navn.

Som belønning fik udflytterne lidt mere jord end de gårde der blev tilbage i byen. »Højstrupgaard« fik 83 tønder land, den hørte under Lyngbygaard.

Hans Pedersen var gift fire gange og med disse fire koner fik han i alt 25 børn.

Et af dem, Lars Hansen, født i 1815, kom i pleje hos provst Bejer i Eggeslevmagle, med tiden blev han forkarl og provstens højre hånd.

Lars Hansen fik sin fødegård i fæste i 1842. November 1856 var det slagtedag, og der skulle trækkes vand op ad brønden tidligt om morgenen, Lars Hansen faldt i brønden og druknede.

Et halvt årstid efter døde hans enke, Maren Olsdatter, af sorg, hun efterlod syv små børn.

Hvis den sidste fæster dør før Sankt Hans, skal de efterlade ud. 16. juli 1857 var der auktion over løsøre, alt blev solgt undtagen børnenes tøj.

Niels Albrecht Andersen fra Gimlinge fæstede gården og flyttede ind 17. juli 1857, han skrev datoen på bornholmerurets skive, og der står det endnu.

Hans fætter, som var gift med en søster til børnenes mor, hentede dem hjem til sig, den yngste var et halvt år og den ældste var 13 år.

Børnene blev fordelt, på andre gårde. En af drengene blev sat til at køre mergel, denne mergelvogn tippede ham af, og han slog sit knæ, der gik betændelse i og har døde.

Det gik godt for de andre børn, hver fik en gård, en blev dyrlæge.

Niels Albrecht Andersen blev gift med Karen fra Vollerupgård, som døde året efter ved fødselen af en datter, hun kom i pleje hos sin morbror på Vollerupgård til hun var seks år, så blev Niels Andersen i 1860 gift med sin kusine Kirsten fra Flakkebjerg og tog sin datter hjem. Kirsten døde af tuberkulose i 1866.

Niels Albrecht Andersen blev gift med Anne, datter af Lars Hansen, som druknede i brønden, nu kom hun tilbage til gården og de to oplevede at holde guldbryllup. Sønnen, Lars Albrecht Andersen, overtog fæstet i 1905, med en stor indfæstning mod at få en billig afgift. Han blev gift samme år med Christine Jørgensen fra Pælsgård i Vemmeløse.

Lars Albrecht Andersen købte 25 tønder land og beholdt fæstet på 55 tønder land. Han døde i 1954, Christine Andersen fortsatte fæstet til 1967. Fæsteloven siger, at hvis fæsteren dør før 1. januar fortsætter fæstet til 1. april næste år.

Efter sin mor var Jørgen Andersen fæster i 1 ¼ år til 1968, derefter op hørte alt fæste i Danmark, dette er nok den sidste gård, der havde fæstejord; Jørgen Andersen er gift med Ingrid Pedersen fra Fruegården, deres søn, Lars Albrecht, indgik med faderen et I/S, og efter faderens død blev han eneejer af Højstrupgård.

Lars Albrecht er planteavlskonsulent.

Jens Baggesen og nogle fynske stednavne

I en gammel avis fra 1948 berettes: "Brahetrolleborg er dybt indskrevet i den danske bondestands frigørelseshistorie. Her tog frigørelsen i oplysningstiden sin begyndelse og den reventlowske slægt har her skrevet sit navn med ære. Var den idealistiske greve Johan Ludvig Reventlow dog alligevel praktiker, var den romantiske idé, der var fremme i tiden ikke fremmed for slottets beboere.

Jens Baggesen (1764-1826) kom i denne periode ofte som gæst til slottet og sammen med grevinden fornøjede han sig med at give udflyttergårdene navne, dels efter deres beliggenhed, dels efter det stræbsomme liv man forventede bønderne skulle leve på dem. Det var navne som Høsthåb, Gavnbø, Skelbo, Kløverpris og andre.

Korinth

Særlig interesse knytter sig til landsbynavnet Korinth, der også var et af Baggesens navne. Der lå på dette sted en gammel kro, der hede "Kør ind", dette navn morede det digteren at stave på græsk, og det blev så til det græske Korinth. (Året skulle være 1791.)

Pensylvit

Det fortælles, at en af komtesseerne gerne ville være med i spøgen. Hun var meget betaget af de engelske kvækere, der drog over Atlanten og grundlagde staten Pennsylvania. Et af stederne gav hun navnet, og på det blide fynske blev det noget i retning af Pensylvit."

Mere Korinth

Korinth er navnet på en af det antikke Grækenlands kendte byer, der ligger på det nordøstlige Peloponnes. Jernbanen mellem Ringe og Fåborg blev åbnet i 1882, og hvor jernbanen krydsede en større vej anlagdes en station, som fik navn efter den nærliggende kro.

I 1907 åbnede Korinth Landbrugsskole, som stadig er i brug.

Spirituslægen Johannes Fog

– *ham med konstantinopolitanerinden*

Af: Hans Trier, fhv. embedslæge i Vestsjællands amt og Region Sjælland, cand.mag. i historie, frivillig i Slagelse-arkiverne.

Indledning

Læge Johannes Rohde Fog (1882-1979) blev kendt for i 1922 at have konstrueret en klinisk undersøgelse til vurdering af, om trafikanter var berusede eller spirituspåvirkede. Han blev udnævnt som kredslæge i Slagelse i 1931 og fungerede fra samme år som praktiserende læge i byen. I 1952 blev han pensioneret fra kredslægestillingen, men fortsatte sin praksis frem til 1961, hvor han fraflyttede byen for at hellige sig sit otium.

I tiårene før og efter sin kredslægeudnævnelse var Fog en af de mere presseomtalte danske læger. Det skyldtes navnlig hans store arbejde med udvikling af den kliniske spiritusprøve for motorførere. Under prøven skulle personer mistænkt for spirituskørsel blandt andet gentage "sværere ord af daglig tale" som den undersøgende læge læste op for delinkventen. Det blev der ironiseret en del over i pressen, som viderebragte oplysninger om, at udtryk som "konstantinopolitanerinde" og "Bissens gipsbisp" indgik i prøven. Så kunne bilister på forhånd øve sig for det tilfælde, at de skulle blive taget af politiet i en spirituskontrol.

Fog blandede sig aktivt i den offentlige debat om alkoholisme. Men han interesserede sig også for mange andre emner end alkoholen og dens virkninger.

Læge og retsmedicinere - med meget mere

Fog blev født den 15. marts 1882 i Øls ved Hobro, som søn af sognepræst Johannes Fog og hustru Agnes Rohde. Der var mange præster i slægten, og den unge Johannes læste da også teologi i et par år efter sin studentereksamen. Men da hans meget alvorlige fader fandt, at han næppe ville egne sig som præst, kastede han sig i stedet over medicinstudiet, som han fuldførte i 1910. Herefter uddannede han sig til specialist i fødselsvidenskab (obstetrik). I 1918 etablerede han en lægepraksis i København og var også i en årrække læge ved Det kongelige Teater. Han var værnepligtig læge i søværnet, skibslæge i 1919 i forbindelse med hjemtransport af engelske krigsfanger fra Danzig til Edinburgh og i 1922 læge på Amerikaskibet "United States".

Trods uddannelsen som fødselslæge fattede Johannes Fog tidligt interesse for patologi, retsmedicin og trafikmedicin og blev i 1921 fastansat på det ret nyetablerede retsmedicinske institut. Samtidig fungerede han via ansættelsen som sekretær for Retslægerådet. Han skrev en række artikler om blandt andet jernbanekatastrofen ved Vigerslev i 1919, om flyverpsykologi og om kvælningsdød.

Læge Johannes Rohde Fog

Hans mest betydningsfulde og ikke mindst i pressen oftest citerede artikler handlede dog om spiritusprøven, som han blev ophav til i begyndelsen af 1920-erne.

Spiritusprøvens udvikling

I de første år efter at automobiler i 1896 var begyndt at rulle på de danske landeveje var der ikke megen motoriseret trafik i landet. Omkring første verdenskrig kom der et boom, først og fremmest i form af lastvogne, rutebiler og hyrevogne samt motorcykler. Privatejede personbiler sås sjældent, men det ændrede sig med den forbedrede økonomi efter krigen. Der kom gang i vejbyggeri og -forbedringer, og hastighederne steg. Det skete flere trafikulykker og trafikdrab. Ulykker, hvor førere var spirituspåvirkede, påkaldte sig særlig opmærksomhed i offentligheden.

Allerede i den første "Lov om Kørsel med Automobiler" i 1903 var det fastslået, at berusede personer ikke måtte føre automobil. Der var bødestraf for overtrædelse. I 1908

blev udstedelse af førerbevis gjort betinget af ædruelighed, og efterfølgende blev der indført mindstebøder på 100 kr. for kørsel i beruset tilstand.

I 1921 blev der i lovgivningen indført en stramning, idet kørsel i beruset eller alkoholpåvirket tilstand nu kunne straffes med fængsel eller under formildende omstændigheder med bøde på mindst 500 kr. Desuden blev førerretten frakendt for bestandig. Spørgsmålet om beruselse eller ej var tidligere blevet vurderet ud fra den tilstedeværende politibetjents skøn. Skærpsen i 1921 betød, at der opstod behov for mere objektive kriterier for, hvornår der var tale om "beruselse" hhv. "alkoholpåvirkning".

Spørgsmålet blev diskuteret intensivt mellem læger indbyrdes og mellem læger og de retslige myndigheder. Johannes Fog slog allerede i 1921 i Ugeskrift for Læger til lyd for, at der blev indført en ensartet praksis for lægers undersøgelse af trafikanter. I første omgang blev vurdering ved blodprøve med undersøgelse af alkoholpromillen nedprioriteret, fordi der var problemer med de dengang kendte analysemetoder og fordi det var en kendt sag, at den samme alkoholpromille påvirkede forskellige personer yderst forskelligt.

I København spurgte Politidirektøren i 1921 Retslægerådet om, hvordan spirituspåvirkethed skulle bedømmes, idet man mente, at det måtte ske på baggrund af en læges undersøgelse og attestation. Det var Johannes Fog, der i praksis kom til at udarbejde Retslægerådets svar. Rådet anbefalede i foråret 1922 – med et forslag til undersøgelsesskema – en klinisk test, som kunne udføres af enhver læge. At undersøgelsen er klinisk betyder, at det er selve patienten, der undersøges fysisk af lægen. Prøven skulle indeholde en række elementer som personens udseende, væsen, orientering (fx. i tid og sted), hukommelse (fx. gentagelse af en adresse eller et firecifret tal efter et par minutter), tale og gangfunktion. Desuden skulle lægen vurdere den undersøgte håndskrift og håndbevægelser (fx. ved at samle ting op fra gulvet), puls, pupiller og smertesans, spirituslugt samt om der var sygdomme, der kunne forklare tilstanden.

På baggrund af Retslægerådets svar bad Københavns Politi Johannes Fog om at fungere som den læge, der skulle tilkaldes, når politiet ønskede en motorfører undersøgt for spirituskørsel. Den 15. maj 1922 blev spiritusprøven anvendt første gang på Fælledvejens Politistation (nu Politihistorisk Museum) i København. Det følgende år foretog Fog 50 spiritusundersøgelser, som han berettede om i Ugeskrift for Læger i 1923.

Folkeviddet og konstantinopolitanerinden

Nogle af de første prøver blev refereret i pressen. Fx. skrev Fredericia Social-Demokrat den 7. december 1922 om en københavnsk slagtermester, der var blevet fundet sovende bag rattet af en gadebetjent: "han gaar ganske i Stykker paa Ordet "Konstantinopolitaner" og "han klarer 12 x 12, men absolut ikke 11 x 11". Slagtermesteren blev idømt en bøde på 1000 kr. Avisen kommenterede sagen med "nu véd Automobilisterne, at de bør øve sig i den lille Tabel og i at sige Konstantinopolitaner".

I sin opgørelse over de 50 første undersøgelser – alle på mænd i øvrigt – oplyste Fog, at han ved regneprøven netop anvendte små stykker som 11 gange 11 og 72 minus 36. Han mente selv, at regneprøven var vigtigere

end taleprøven. Fog foreslog ikke konkrete "sværere ord" til anvendelse, men af en refereret spiritussag i artiklen fremgår, at ordet "konstantinopolitaner" var blevet brugt. Da også Fogs artikel i Ugeskrift for Læger nåede ud til pressen, blev vigtigheden af at kunne udtale ordet "konstantinopolitaner" således kendt for almenbefolkningen, herunder motorførerne. I Nationaltidendes omtale af artiklen den 4. september 1923 var testordet blevet til "konstantinopolitanerinden".

Fogs senere opgørelser

Johannes Fog konkluderede i sin artikel i 1923, at prøven var absolut brugbar og velegnet som standardiseret test ved mistænkt spirituskørsel. Prøven gjorde det praktisk muligt – selvfølgelig med visse forbehold – at afgøre, om en motorfører var beruset henholdsvis alkoholpåvirket eller måske endda ædru. I 1924 skrev han igen i Ugeskrift for Læger om spiritusprøven, som han nu havde gennemført i et antal af 200, hvoraf 65 var privatbilister og de øvrige erhvervschauffører. Fog noterede, at prøven tog ca. ½ time at gennemføre, og at Danmark ham bekendt var det første land, som anvendte en ensartet klinisk undersøgelse.

I de følgende år blev spiritusprøven udbredt til mange andre politikredse end København. Sager om spritkørsel blev jævnligt omtalt i aviserne, herunder også hvilke ord, der blev brugt ved taleprøven. Således omtalte Ribe Stiftstidende den 10. juli 1929 en undersøgelse af en repræsentant, der i løbet af formiddag og frokost havde drukket ca. 15 genstande i form af bajere, madeira, cognac og sjusser. Regnefærdighed og oplæsning var normal, men ved spiritusprøven hed det: "Dog snublede Patienten over de sidste to Stavelser i "Konstantinopolitanerinde" og "4de ridende Artilleriregiment". Han kunne overraskende nok holde balancen med lukkede øjne og samlede fødder, men ikke med lukkede øjne på ét ben. Repræsentanten blev frikendt for beruset kørsel både ved underretten og landsretten.

Fog nedtoner de svære prøveord

Johannes Fog havde selvfølgelig bemærket offentlighedens store interesse for hans undersøgelser og artikler. Da han i marts 1931 i Ugeskrift for Læger – og samme år også i et tysk lægetidsskrift – offentliggjorte resultaterne af 1000 spiritusundersøgelser, fandt han anledning til at nedtone betydningen af den del af taleprøven, der handlede om gentagelse af svære ord. Det var vigtigere at konstatere, om talen i almindelighed var udflydende, læspende, hakkende eller snublende. Her kunne fx. bruges oplæsning af en avisnotits.

Johannes Fog mente ikke, at den kliniske spiritusprøve kunne stå alene. Den var fuldt berettiget og var en værdifuld støtte for politi og domstole. Imidlertid måtte den ikke overvurderes, men kunne fx. suppleres med alkoholbestemmelse af urin eller blod fra den undersøgte person. I artiklen gengav Fog det skema, der blev brugt til undersøgelsen. Skemaet blev flere gange revideret, og seneste version er fortsat i brug ved lægeundersøgelse af trafikanter, som politiet mistænker for kørsel i narkotika- eller medicinpåvirket tilstand.

Modstanden mod de systematiske lægeundersøgelser kom især fra automobilorganisationerne Kongelig Dansk Automobil Klub (KDAK) og Forenede Danske Motorejere (FDM). Efterhånden blev det dog anerkendt, at det måtte være i den sigtedes interesse, at spørgsmålet om graden af spirituspåvirkethed blev bedømt på et ensartet grundlag og ved en læges undersøgelse – ikke ud fra en tilfældig politibetjents skøn.

Den kliniske spiritusprøves skæbne

Først i 1932 blev der i Færdselsloven indført hjemmel for klinisk lægeundersøgelse. I løbet af 1930-erne fortsatte debatten om, hvordan retsvæsenet afgjorde, om en motorfører var beruset. Der blev udviklet en mere sikker metode til bestemmelse af alkoholpromillen i blod. Fra 1936 blev det i praksis gjort obligatorisk at bestemme promillen i forbindelse med sigtelser for spirituskørsel, men andre beviser som den kliniske lægeundersøgelse havde fortsat stor betydning. Først i 1955 kom der i Færdselsloven formel hjemmel til, at en læge kunne udtage blod- og urinprøve til bestemmelse af alkoholkoncentrationen.

I de efterfølgende årtier bølgede diskussionen om, hvorvidt Danmark skulle indføre faste promillegrænser, så kun blodprøver lå til grund for bedømmelsen af spirituspåvirkede trafikanter. Det havde Norge og Sverige gjort i henholdsvis 1936 og 1941. I Danmark skete det først i 1976, hvor der blev indført grænser for spirituskørsel (1,20 promille). I 1997 blev grænsen for promillekørsel nedsat til 0,5 promille.

Johannes Fogs kliniske spiritusprøve blev frem til 1976 fortsat brugt i betydeligt omfang. Dens anvendelse blev blandt andet støttet af en artikel i Ugeskrift for Læger i 1966 vedrørende trafikanter, der var blevet undersøgt både med blodprøve og klinisk lægeundersøgelse. Efter indførelsen af de faste promillegrænser i 1976 blev der udført langt færre kliniske undersøgelser. Det skete – og sker helt frem til i dag – oftest i tilfælde, hvor politiet mistænkte andre årsager til usikker kørsel end alkohol – fx. sygdom eller indtagelse af narkotika eller medicin.

Om Vestsjællandskredsen

Vestsjællandskredsen er vært for Dansk Slægtsgårdsforenings årsmøde i Kalundborg 2.-4. juni 2023. Vestsjællandskredsen blev stiftet i 1989.

Ideen til nye kredse kom efter hovedbestyrelsesmødet i oktober 1986, hvor den daværende landsformand Jens P. Petersen foreslog at foreningen fik en

mere finmasket struktur, dvs. mindst en kreds i hvert amt., og gerne en kreds i de egne, hvor der ikke var aktiviteter. I efteråret 1987 trak Jens P. Petersen sig tilbage og ny landsformand blev Carl Martin Christensen, som fulgte op på behovet for nye kredse.

Landsformandens initiativ skabte tre kredse. Ringkøbing-Ribekredsen blev delt. Nordjyllandskredsen blev delt i Vendsysselkredsen og Himmerlandskredsen. Af Sjælland Syd opstod Vestsjællandskredsen.

Senere lykkedes også at få gang i den inaktive Midtjysk kreds.

I 1991 havde Slægtsgårdsforeningen 15 kredse.

Kredsen

Den 8. august 1988 mødtes tre medlemmer af bestyrelsen for Sjælland syd med nogle medlemmer i Vestsjælland. Resultatet blev at man ville indbyde medlemmer i Vestsjælland til et møde for at afdække behovet og så komme videre.

12. oktober 1988 afholdtes møde på Bromølle Kro, hvor der blev nedsat et arbejdsudvalg, der skulle indkalde til stiftende generalforsamling.

Der blev indkaldt til stiftende generalforsamling på Bromølle Kro den 23. januar 1989, og landsformand Carl Martin Christensen deltog, for efter generalforsamlingen at holde en af sine inspirerende taler.

Generalforsamlingen fik et godt forløb, og det lykkedes at få valgt en bestyrelse, som dækkede hele Vestsjælland fra Korsør til Sjællands Odde.

Den 6. februar samledes bestyrelsen og konstituerede sig med Arne Højland, Gierslev som formand og Kaj Nielsen, Ormslev som næstformand og kasserer.

Arne Højland var kredsens formand frem til 1999, da han afløstes af Vagn Juel Jørgensen, som i 2010 blev efterfulgt af Villy Langthjem.

Siden 2011 har Karen Andersen været kredsens både ledende og samlende personlighed.

OGN

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2. Se i øvrigt foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Hermed indbyder Himmerlandskredsen til besøg på Johannes V. Jensen og Thit Jensen Museet, Søndergade 48, 9640 Farsø. Hvor vi mødes mandag den 20. marts kl. 13.00 til en rundvisning i museet, hvor vi i anledning af 150 året for Johannes V. Jensens fødsel, skal høre om det spændende liv, han har haft med motorcykelture og bygning af en enhjørning ved hans sommerhus i Tisvilde, samt hans Nobelpris i 1944. Vi skal selvfølgelig også, høre om Thit Jensens forfatterskab og syn på livet, sidst men ikke mindst, deres liv som søskende eller mangel på det.

Museumsleder Peter Hørup viser os rundt og fortæller i en times tid, bagefter venter der special kaffe/te med dejlig kringle til i museets lokaler.

Dette interessante besøg koster 100,00 kr. pr. person, og der er tilmelding senest torsdag den 16. marts til mathy@postkasse.net eller ring/SMS 21555950.

Mandag den 5. december i dagtimerne besøgte kredsen Line og Brian Fruergaard-Roed på Grøndalsgård ved Nørager. Hvor vi først blev klædt i overtræksdragt og plastikfutter af hensyn til smittebeskyttelse på gården, hvor der er 400 økologiske køer og hundyr opdræt, som går i moderne stalde og de 9 medarbejdere malker kørerne kl. 5.00-9.00 og igen kl. 17.00-21.00, der er weekendvagt hver 3. weekend. Efter en stor brand på ejendommen for nogle år siden, er driftsbygningerne i dag lagt med god afstand. Brian fortalte om de enkelte staldafsnit, så da besøget var til ende, havde vi samlet en god appetit. Det var jo godt, for i Kig Ind beliggende i Nørager, ventede noget godt smørrebrød i de hyggelige lokaler. Efter frokosten og information om Kig Ind, kørte vi de 200 meter til Nørager Friphejhem, hvor daværende leder Susan Lundgren Hansen, som en af hendes sidste opgaver, var at give os en rundvisning og et indholdsrigt indlæg, hvor vi fik indblik i hvordan tilblivelsen af friplejehjemmet foregik. Stedet er 2 år gammelt, så der har været udfordringer med corona og mange andre ting. Vi sluttede dagen af med kringle og lagkage, inden vi kørte hjem med mange indtryk. Der var 12 deltagere og der var indbudt via mail, da besøgene har været ramt af Corona, ved tidligere planlagte datoer.

Mads P. Christensen

Lolland – Falster kreds

Den 9. september 2022 aflagde kredsen driftsbesøg på "Holtegaard" og "Krårupgaard". Hanne Clausen, Knud-Erik Clausen og Christian Clausen fortalte historien og om driften af Holtegaard og Krårupgaard

Holtegaard er sammenlagt i 1803 af flere gårde under udflytningen fra Bursø Sogn.

Holtegaard hørte under Baroniet Lungholm.

I 1810 blev Holtegaard frasolgt, og i en periode på 30 år havde Holtegaard 4 forskellige ejere, indtil Gustav Mierendorff overtog Holtegaard i 1840. Dennes stedsøn Albert V. Klein byggede den nuværende ejendom i 1864, og solgte ejendommen i 1894 til agent C.A. Qvade. Dennes søn Anton Qvade overtog senere Holtegaard, og på daværende tidspunkt var Lolland-Falster

Hjemmesiden findes ved at skrive: Dansk Slægtsgårdsforening og derefter gå ind under: mødekalender.

Er man ikke på nettet, så ring til kredsformanden, hvis navn og telefonnummer står på side 2.

Frøavl en del af kornfirmaet Qvade i Maribo, som brugte ejendommen til demonstration og forsøgsjendom. I denne periode blev ejendommen passet af inspektør Engel, som var en inkarneret planteavlser som bl.a. iværksatte en total ny dræning samt mergling m.m. Inspektør Engel var desuden bestyrelsesmedlem af daværende Østlollands Landboforening og var direkte medvirkende til at Østlollands Landboforening, som den første i landet ansatte en planteavlskonsulent i forenings regi. Det var inspektør Engels overbevisning, at der var et stort uudnyttet potentiale i planteavlsproduktion på daværende tidspunkt.

Den nuværende ejers familie Morten Rasmussen købte ejendommen i 1925, som senere overdrog den til sin søn Poul Rasmussen. Dennes datter Hanne R. Clausen overtog ejendommen i 1987.

Holtegaards areal er på 145 ha. og har siden 1981 været drevet sammen med Krårupgaard i Krårup med ca. 10 km. mellem, den er ejet af ægtefællen Knud-Erik Clausen.

Krårupgaard var indtil 1871 fæstegård under Nielstrup Hovedgård, hvor Niels Pedersen frikøbte den. I en 60 års periode var der 4 ejere. I 1930 erhvervede Poul Christensen Krårupgaard. Kort tid efter brændte ejendommen, og i forbindelse med genopbygningen i 1934 blev bygningerne flyttet tættere på Krårup by. I en længere periode var ejendommen bortforpagtet til Aksel T. Madsen. I 1961 erhvervede Hans H. V. Suhr og hans hustru Kirsten Marie Suhr Krårupgaard. Hans H. V. Suhr kom fra Skælskør, hvor han havde Herredsfogedgaard, som i forbindelse med etablering af Stignæs Raffinaderiet blev totalt eksproprieret. I 1981 forpagtede den senere ejer Knud-Erik Clausen sammen med sin ægtefælle Hanne R. Clausen Krårupgaard. Efter Kirsten Marie Suhrs død i 1996 overtog Knud-Erik Clausen Krårupgaard.

Krårupgaards areal er på 131 ha.

Ejendommene drives som ren planteavlsbrug, og der er forpagtet 125 ha. hvormed der drives 400 ha. i alt. Arbejde udføres af familien inkl. halmbjærgning m.m.

Holtegaard og Krårupgaard blev i 2019 overdraget til deres søn Christian Clausen i forbindelse med et glidende generationsskifte.

Efter et meget vel tilrettelagt besøg af værtsparret. Spiste vi på Restaurant Bangs Have i Maribo.

Der deltog 50 i arrangementet.

Fødselsdage

Anders Hansen "Dalbakkegård" V. Ulslev kunne fejre 90-års fødselsdag torsdag d. 8. september 2022. Andres Hansen var medlem af bestyrelsen i 14 år.

Rasmus Jørgensen "Annasminde" Holeby kan fejre 90-års fødselsdag fredag d. 2. marts 2023. Rasmus Jørgensen blev meldt ind i foreningen i 1941 da foreningen blev startet og er dermed det ældste medlem i Slægtsgårdsforeningen.

Rasmus Jørgensen var medlem af bestyrelsen i 18 år.

Indbydelse til årsmøde 2023

Onsdag den 15. marts kl. 19.00 på Steens Planteskole, Vester Landevej 127, 4951 Nørreballe.

Dagsorden:

Valg af: Dirigent	
Beretning:	v/ Formanden
Regnskab:	v/ Kassereren
Valg af bestyrelse:	Hanne Clausen – Poul Bille
Valg ad suppleant:	Hans Jørgen Dresen
Valg af revisor:	Thorsten Jørgensen
Evt.:	

Før årsmødet vil ejerne Anders Madsen og Dorthe Blumen-saadt, fortælle om planteskolens historie og drifts- og rundvisning i planteverdenen.

Der vil blive serveret kaffe og kage. Husk: Klapstol

Tilmelding inden fredag den 10. marts. Til Hans Jørgen Hansen 23 41 98 16 / bregnholtpc@hotmail.dk eller Hanne Clausen 24 49 82 58 eller holtegaard@clausen.mail.dk

Hans Jørgen Hansen

Midtjysk Kreds

Bestyrelsen for Midtjysk Kreds har haft møde på Aldrupgård og alle syv bestyrelsesmedlemmer deltog. Flere forslag blev drøftet og der blev planlagt en besøgsrække på fem i år 2023. Årets først besøg er onsdag den 5. april med start kl. 18.30 ved Grinderslev Kirke på Klostervej 35. 7870 i Roslev. Margrethe Kristoffersen vil være guide på besøget og fortælle om kirken, den er det eneste der er tilbage fra det fordums kloster. Efter reformationen i år 1536 gik klostrene en krank skæbne i møde og mange forsvandt helt. Så galt gik det dog ikke i Grinderslev og kirken fortsatte som sognekirke.

Ca. kl. 19.30 samme aften er vi inviteret til at besøge den nærliggende virksomhed Salling Grovvarer på adressen M.P. Stiervvej 17 i Bream per 7870 Roslev. Direktør Arne Munk vil fortælle om virksomheden og vise rundt. Virksomheden handler med foderstoffer, grovvarer, driftsmidler, m.m. Desuden aftager den salgsafgrøder og der er en butik, SG-butikken, der handler med alt hvad hjertet begærer til landbruget og havefolket. Der er også en afdeling i Brodal. Virksomheden er vært ved en forfriskning. Husk tilmelding.

Efter forslag og idé fra et medlem af foreningen Claus Langvad er vi søndag den 14. maj 2023 kl. 13.00 inviteret til at besøge Hald Ege Samlingen i de gamle barakker. Her vil Poul Harald Christensen foredrage om Folkekurens Historie. Historien er omskiftelig og spænder fra 1. Verdenskrigs barakby med lazaret til nu hvor der er boliger, en efterskole og en friskole. Hald Ege Samlingen er en afdeling af Viborg Museum.

Adressen er Videbechsallé 169. Hald Ege 8800 Viborg. Der vil blive opkrævet en lille betaling for dagen på kr. 25. Desværre er der kun plads til 25 deltagere til foredraget, så tilmeldingen foregår efter "Først til Mølle". Hald Ege samlingen kan tilgås på www.haldegesamlingen.dk

Herefter kører vi til den nærliggende Hald Hovedgård og i Hald Laden kan vi drikke væres medbragte kaffe. Området omkring Hald har fået en økonomisk indsprøjtning på 50 mio. kr. fra bl.a. Mærsk Fonden.

Der er en meget flot natur i området og der er en fin spadseretur til Hald Ruin. Hald blev opført i søen af den navnkundige Niels Bugge på Hald, der blev dræbt i år 1358 i Middelfart. Hald blev genopbygget af biskop Jørgen Friis i år 1520, så det er rester af dette anlæg der nu henligger som ruin.

Husk tilmelding til begge arrangementer senest 5 dage i forvejen på e-mail gunhildom@gmail.com

Gunhild Olesen Møller

Ringkøbingkredsen

Kredsen har fået ny formand. Bente Kjærgaard har afløst Harry Jensen, som de sidste fem år har lagt et stort arbejde som kredsens formand.

Mandag, den 8. maj kl. 19.00 samles vi på Sandfeldvej 19 C, 7280 Sdr. Felding, hvor vi besøger Christian Jørgensen, der er tredje generations dambruger. Det er et recirkulerede dambrug, der ikke belaster vandløbet. Årligt produceres 20 millioner fisk. Christian Jørgensen viser rund og fortæller. Der serveres kaffe og kage. Der er ikke tilmelding, men tag naboen med.

Sjælland Syd

Kredsen havde indbudt til generalforsamling og gårdbesøg den 23. februar. 20 medlemmer mødtes hos Vibeke og Hardy Hansen, Højvang ved Sandved. Vi blev gæstfrit modtaget og fandt plads ved familiens store bord i spisestuen. Efter formanden, Torben Knudsens velkomst, fortalte Hardy Hansen om gården, som han og hustruen overtog i 2009 efter hans svigerforældre Inge og Niels Terp Svendsen. De havde købt gården i 1970, og var meget tidlig med i produktionen af grønsager på friland. Nu hører der 500 ha til gården, godt 200 ha er tilforpagtet og nogle arealer lånes bare for et år. Der drives et alsidigt landbrug med løg, kål, græsfrø og korn. Der produceres 1800 tons løg, 150.000 røde spidskål og 600.000 alm. Spidskål. Der er 25 ha med kinakål og 35 ha med halloweengræskar, for blot at nævne noget af produktionen. Lige nu er der 4 medarbejdere, men i sæsonen er der ca. 30 mand – litauere og polakker.

Orienteringen gav anledning til mange spørgsmål og derefter serverede værtsparret kaffe og the.

Så afholdtes generalforsamlingen, og efter alle formaliteter kunne kredsformanden aflægge beretning, hvor han nævnte at siden generalforsamlingen sidste år hos Troels Larsen, Biltrisminde har man haft en velbesøgt udflugt til Femernprojektet og så os om i Holeby og Rødby, hvor det store ænlægsprojekt sætter sine spor. Regnskabet, der udviste en kassebeholdning på knapt 6.000 kr., blev godkendt

Der var genvalg på alle poster og formanden sluttede generalforsamlingen med at tale om Slægtsgårdsforeningens fremtid.

OGN

Århuskredsen

Tirsdag den 23. maj 2023 afholder Århus Kredsen udflugt til Nygaard, en af de store gårde med mange køer. Gården drives af Jakob Therkelsen og adressen er Nygaardsvej 47, 8570 Trustrup. Tidspunkt: kl. 19.00.

Jakob har 950 malkekøer på ejendommen og har 14 mand ansat, samt driver ca. 1100 hektar med grovfoder. Jorden ejes i dag af pensionselskaber, og det er noget Jakob vil fortælle noget om, i forbindelse med besøget. Selvom Jakob har 14 mand ansat, står han selv op hver morgen og hjælper med at malke køerne, og deltager dermed i den daglige drift og arbejde. Desuden står Jakob også for et større kvægbrug med ca. 600 malkekøer på Fuglsøgaard på Norddjursland.

Efter besøget på Nygaard, kører vi til Slægtsgården "Dalkær", Fladstrupvej 5, 8570 Trustrup, hvor vi får kaffe og brød samt nyder samværet med hinanden. Ægteparret Dalkær Petersen er i dag 5. generation på gården "Dalkær" og sætter pris på dens historie.

Poul Otto Dalkær Petersen

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsenes aktiviteter for de næste par måneder. Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Mandag, den 20. marts kl. 13.00 besøg på Johannes V. Jensen og Thit Jensen Museet i Farsø.

Lolland-Falsterkredsen

Onsdag, den 15. marts kl. 19.00 generalforsamling og virksomhedsbesøg.

Midtjysk kreds

Onsdag, den 5. april kl. 18.30 besøg i Grinderslev kirke og Salling Grovvare.

Søndag, den 14. maj kl. 13.00 besøg på Hald Ege Samlingen.

Ringkøbingkredsen

Mandag, den 8. maj kl. 19 besøg hos dambruger Chr. Jørgensen, Sdr. Felding.

Århuskredsen

Tirsdag, den 23. maj kl. 19.00 besøg på Nygård og Dalkær.

